

Onderwerp: Besteding toeristenbelasting

Schiermonnikoog, 16 april 2015

Aan de Gemeenteraad

Inleiding en achtergrond

Bij de stukken voor de raadsvergadering van november 2014 (de zgn. 'begrotingsraad') was een notitie gevoegd die inzage beoogde te geven in de mate waarin de door onze gemeente te maken kosten het gevolg waren van het feit dat Schiermonnikoog een toerisme-gemeente is. Het schematisch overzicht gaf per kostenpost aan of, en zo ja in welke mate (20, 40, 60, 80 of 100 procent) dit het geval was. Voorafgaand aan en tijdens de behandeling van de begroting 2015 werd vanuit uw raad gevraagd om een nadere toelichting op deze zgn. 'toeristenbalans'. Onzerzijds is toen aangegeven dat e.e.a. een sterk arbitrair karakter had, vrijwel elk percentage is ter discussie te stellen. Navraag bij de gemeente Texel, die een vergelijkbare balans heeft opgesteld (en die voor ons als voorbeeld heeft gediend), leert dat e.e.a. ook daar grotendeels 'op gevoel' is opgesteld. Evident is dat daar waar deze gevoelens niet altijd parallel zullen lopen een eventueel debat hierover nagenoeg onmogelijk is, vandaar dat wij er goed aan denken te doen een aantal min of meer vaststaande uitgangspunten met u te delen. Zoals in de genoemde vergadering is toegezegd lijkt het voorjaar van 2015 daarvoor het aangewezen moment, zodat uw raad in zijn juni-vergadering (nog voor de zomer dus) een standpunt in kan nemen over de gewenste hoogte van de toeristenbelasting voor 2016 en eventueel ook latere jaren. Hieronder de globale uitgangspunten die ten grondslag hebben gelegen aan de 'gevoelens' van destijds.

Uitgangspunten

- De gemeente Schiermonnikoog kent minder dan duizend inwoners. Natuurlijk overnachten deze af en toe vanwege werk- of familieplichtingen dan wel vakantie elders, maar dit zullen uitzonderingen zijn. Het lijkt ons een alleszins verantwoorde aanname dat zij bij elkaar een aantal overnachtingen op Schiermonnikoog genereren dat in de orde van driehonderdduizend zal liggen.
- Maar ... op basis van onze inkomsten uit de toeristenbelasting kunnen wij met een vrij grote mate van zekerheid zeggen dat het aantal toeristische overnachtingen zo'n vierhonderdduizend bedraagt. En natuurlijk, in beide gevallen betreft het afgeronde getallen, maar belangrijk is dat het aantal toeristische overnachtingen groter is dan het aantal eilander overnachtingen.
- Mede op basis hiervan kan 'dus' worden gesteld dat ons bestuurlijk en ambtelijk apparaat niet alleen functioneert voor de eigen inwoners, maar zeker ook voor onze gasten. Nu zal het aantal functies voor de eigen inwoners over het algemeen wel groter zijn dan voor de gasten maar de post openbare orde en veiligheid vormt hier een uitzondering op. O.i. behoeft de achtergrond daarvan nauwelijks verder betoog.
- Dan de eigen voorzieningen in de sfeer van het onderwijs. Ons bedunkens is er geen niet-eilander die daar gebruik van maakt, dit gedeelte komt dus helemaal voor rekening van de eilander bevolking.
- Daartegenover staan echter de overige meer recreatieve voorzieningen, van sportfaciliteiten tot het natuurbeheer. Het ligt in de rede die op z'n minst gedeeltelijk en in een enkel geval helemaal aan het toerisme toe te rekenen. Als gezegd, de concrete keuzes bij de verschillende kostenplaatsen zijn arbitrair, dat er echter sprake van een zekere toerekening moet zijn lijkt onontkoombaar.

- Dit gaat weer niet of nauwelijks op voor de sociale component, onze zorgtaken concentreren zich uiteraard vooral op de inwoners van de gemeente, slechts in heel bescheiden mate strekt dit ook onze gasten tot voordeel, vandaar dat hier een veel minder vergaande toerekening plaatsvindt.
- En tot slot de infrastructurele sfeer. (Riolering e.d.) Op basis van het bovengeschetste beeld m.b.t. het aantal overnachtingen kan zeker aannemelijk worden gemaakt dat dit ook de toeristen ten goede komt.

De redenering

Op basis van het vorenstaande kan vrij eenduidig worden vastgesteld welk gedeelte wel of niet voor toerekening in aanmerking komt. De mate waarin dit het geval is, is echter veel moeilijker te bepalen. Dit valt op geen enkele wijze te berekenen, en dus moet het worden beredeneerd. Met het vorenstaande in ons achterhoofd betekent dat dus dat die redenering gevonden moet worden voor een drietal gebieden, te weten de apparaatskosten, de recreatieve voorzieningen en de infrastructuur. Wij gaan ervan uit dat de redelijkheid kan worden ingezien van het in sterke mate toerekenen van de kosten van het recreatieve product aan het toerisme en het in minder sterke mate toerekenen van de infrastructurele kosten daaraan. Maar dan de apparaatskosten. Twee posten zijn daar als liefst veertig procent 't.b.v. onze gasten' gekwalificeerd. De respectievelijke bestuursorganen en de ondersteuning daarvan. Ook dit is in onze optiek verdedigbaar, maar het is nauwelijks te doen, zelfs niet met onze tijdschrijfsystematiek, om te bepalen welk onderdeel, welk aspect van het talrijke ten gemeentehuize verrichte werk nu direct of indirect het gevolg is van het toerisme en welk onderdeel niet. Ter illustratie van dit gegeven kan vrijwel elke willekeurige raadsagenda of raadsdebat dienst doen. Bij vrijwel elke keuze, elk debat of elk besluit weegt het fenomeen toerisme (in welke vorm dan ook) mee. En eerlijk gezegd, zo hoort het ook.

Een alternatieve benadering?

Bovenstaande in aanmerking nemende handhaven wij de vorig jaar aan u toegezonden toeristenbalans. Wel kan e.e.a. wellicht nog iets worden gemodificeerd. Wij signaleren het gevaar dat de lange opsomming van kostenposten met daarachter een percentage een exactheid suggereert die in werkelijkheid niet bestaat en die daardoor verwarrend zou kunnen zijn. Ogenschijnlijk zou de in onze redenering genoemde rubricering helderder zijn, bijvoorbeeld in de volgende vorm:

Onderwijs en zorg,:	nul procent.
Gemeente:	twintig procent.
Infrastructuur:	zestig procent.
Recreatie:	tachtig procent.

Daar waar uit de oorspronkelijke opzet bleek dat er een kleine twee en een halve ton meer aan 'het toerisme' wordt besteed dan de ontvangsten uit de toeristenbelasting bedragen en dat er dus absoluut geen gevaar bestaat dat we onze gasten de kosten voor onze eigen woon- en leefsituatie laten dragen, wordt dit beeld met deze, erg ruwe, opzet zelfs nog verder versterkt. Doorrekenend komt het verschil tussen de kosten (van het toerisme) en de opbrengsten daarvan in dit model uit op een kleine 290.000 euro. Anders gezegd, mocht u willen overwegen om de toeristenbelasting te gelegener tijd te verhogen, dan is daar (veel) ruimte voor zonder dat er op welke wijze dan ook sprake is van oneigenlijk gebruik van deze inkomstenbron.

Maar toch ...

Maar laten we eerlijk zijn, ook deze indeling –die dus op uw uiteindelijke gedachtewisseling en de daaruit te trekken conclusies nauwelijks van invloed zal zijn- is niet waterdicht. Over tal van onderwerpen kan immers gediscussieerd worden binnen welk rubriekje zij vallen? Elegant in zijn eenvoud, maar door zijn grofmazigheid toch onvoldoende beantwoordend aan het doel. Vandaar onze blijvende keuze voor de oorspronkelijke balans, niet omdat deze volmaakt zou zijn, wel omdat er nu eenmaal geen betere bestaat!

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris, de burgemeester,

B. Boelens

J. Stellinga